

Lausuntopyyntö HE YO- ja AMK-lain muuttamiseksi

1. Lausunnonantaja:

Vastaajien määrä: 1

Lausunnonantajan nimi (organisaatio)	Lausunnon lähettäjä (henkilö)	Puhelinnumero	Sähköpostiosoite
Tampereen teknillisen yliopiston ylioppilaskunta	Verna Hahtola	0407130075	verna.hahtola@ttyy.fi

Lausunnonantaja

2. Tampere3

Vastaajien määrä: 1

	kyllä	ei	ei kantaa	Yhteensä	Keskiarvo
Lausunnonantajan näkemys	1	0	0	1	1

3. Mitä hyötyjä yhdistymisellä saavutettaisiin? Liittykö yhdistymiseen uhkia?

Vastaajien määrä: 1

- Tampereelle syntyvän yhden yliopiston hyötyinä voidaan pitää poikkitieteellisyyttä ja laaja-alaisuutta sekä opinnoissa sekä tutkimuksessa. Molemmilla osa-alueilla voidaan tehdä yhteistyötä yhä matalammalla kynnyksellä eri tieteenalojen rajapinnoissa. Yh-distyminen näkyy esimerkiksi opintotarjonnan laajentumisena, mutta myös päällekkäi-syyksien karsimisena, yhteisinä kursseina yliopiston ja ammattikorkeakoulun välillä sekä tutkintojen monipuolistumisena. Kandidaatintutkintojen työelämärelevanssia ja laaja-alaisuutta voidaan lisätä yhdistelemällä nykyisten yliopistojen kandidaatintutkin-tojen ja ammattikorkeakoulututkintojen elementtejä vähintään niissä opintosuunnissa, joissa eri korkeakoulut tuottavat tällä hetkellä samankaltaisia osaamisprofiileja.

Suurten muutosten onnistumisen edellytyksenä ovat riittävät resurssit. Muutosproses-sin tulee olla herkkä korkeakoulujen ja tieteenalojen erilaisille kulttuureille. Suunnitte-luprosessiin ja muutosvaiheeseen on taattava riittävä rahoitus valtiolta ja ulkoisilta rahoittajilta, sillä resurssisäästöt voivat aiheuttaa opetuksen ja tutkimuksen laadun laskemista. Ministeriön tulee resursoida myös valmistelutyötä: kuten se on resursoinut aiemmissakin korkeakoulujen yhdistymisprosesseissa.

Koska yliopisto- ja ammattikorkeakoulututkinnot säilyvät nykyisen tutkintojärjestel-män mukaisina erillisinä tutkintoina, ja yliopistoilla ja ammattikorkeakouluilla on omat toisistaan erilliset rahoitusjärjestelmänsä, on yliopisto- ja ammattikorkeakoulututkin-noilla jatkossakin oltava erilainen profiili ja osaamistavoitteet. Tampere3-hankkeen on oltava avoin ja demokraattinen prosessi, jossa yliopistoyhteisön eri ryhmät otetaan mukaan valmisteluun ja päätöksentekoon.

4. Pidätkö ehdotusta siirtymän toteuttamistavasta (voimaanpanolaki) kannatettavana?

Vastaajien määrä: 1

	kyllä	ei	ei kantaa	Yhteensä	Keskiarvo
Lausunnonantajan näkemys	0	1	0	1	2

5. Muutosehdotukseen voimaanpanolain säännöksiin ja perusteluihin:

Vastaajien määrä: 1

- Esitämme, että voimaanpanolain 3 § yliopiston järjestäytymisestä muutetaan siten, että hallituksen valintaoikeus siirretään nykyisten yliopistojen hallituksilta yliopistojen monijäsenisille toimielimille. Lisäksi esitämme, että tulevan yliopiston monijäseninen toimielin valitaan mahdollisimman pian, viimeistään huhtikuussa 2018.

Muutosesitys: "Nykyisten yliopistojen monijäseniset toimielimet valitsevat tulevan yliopiston ensimmäisen hallituksen yhdessä."

Lisäesitys: "Monijäsenisen hallintoelimen jäsenet tulee valita mahdollisimman pian, kuitenkin viimeistään huhtikuun 2018 loppuun mennessä."

Esitämme, että voimaanpanolain 8 § ylioppilaskunnan järjestäytymisestä muutetaan siten, että yhdistyvät ylioppilaskunnat koordinoivat yhdistymisensä aikataulun ja päättävät ensimmäisten edustajistovaalien ajankohdan.

Muutosesitys: "Mikäli ylioppilaskunnat eivät ole muuta sopineet, yhdistyvät ylioppilaskunnat järjestävät x-yliopiston ylioppilaskunnan edustajiston vaalin viimeistään syyskuussa 2018."

Perustelut: 3 § x-yliopiston järjestäytyminen

Yliopistolain 24 § mukaisesti säätiöyliopiston yhteinen monijäseninen hallintoelin nimittää säätiöyliopiston hallituksen jäsenet säätiöyliopiston perustajia kuultuaan. Lisäksi yliopistolain 26 § mukaan säätiöyliopiston yhteinen monijäseninen hallintoelin päättää hallituksen ja sen jäsenten toimikauden pituudesta. Perustuslakivaliokunta on antanut lausunnon vuonna 2009 säätiöyliopistoja perustettaessa. PeVL 11/2009: "Jotta lakiehdotus voidaan käsitellä tavallisen lain säätämisyjärjestyksessä, tulee myös hallituksen kokoonpanosta ja valinnasta säätää tavalla, joka asiallisesti turvaa yliopiston itsehallinnon myös silloin, kun se toimii säätiön muodossa. Tämä edellyttää sitä, että kaikkien yliopistoon kuuluvien, uuden yliopistolain 15 §:n 2 momentissa mainittujen ryhmien jäsenet ovat kelpoisia hallituksen jäseniksi ja että hallituksen kokoonpano määräytyy yliopistoyhteisön itsensä päätöksin ja vastaavia periaatteita noudattaen kuin julkisoikeudellisissa yliopistoissa."

Tampereen yliopiston ylioppilaskunta Tamy on pyytänyt lausunnon perustuslakiasiantuntija Kaarlo Tuorilta. Tuori kirjoittaa: "Ensimmäisen hallituksen nimittämisvallan osoittaminen yhdistyvien yliopistojen monijäsenisten toimielinten yhdessä käytettäväksi vastaa siirtymävaiheen järjestelyä perustuslain 123 §:n itsehallintosäännöksestä seuraavia vaatimuksia. Yhdistyvien yliopistojen hallitusten nimitysvalta sen sijaan rinnastuisi hallituksen itsetäydennykseen. Ensimmäiseltä hallitukselta puuttuisi se edustuksellisuus, jota yliopistolaki hallitukselta itsehallinnon vaatimuksia vastaavasti edellyttää."

Perusteluna yhdistyvien yliopistojen hallitusten nimittämisoikeuden puolesta on käytetty sivistysvaliokunnan lausuntoa vuodelta 2009 koskien Aalto-yliopiston ensimmäisen hallituksen muodostamista. SiVL 18/2009: "Eesityksen 1. lakiehdotuksen 23 §:n muutoksiin viitaten valiokunta ehdottaa lisättäväksi 1 momentin loppuun valtuutuksen yhdistyvien yliopistojen hallituksille valita Aalto-yliopiston ensimmäinen hallitus. Samoin perustein valiokunta ehdottaa lisättäväksi 2 momentin loppuun valtuutuksen Tampereen teknillisen yliopiston hallitukselle valita uuden yliopiston ensimmäinen hallitus."

Aalto-yliopisto muodostui Teknillisen korkeakoulun, Helsingin kauppakorkeakoulun sekä Taideteollisen korkeakoulun yhdistyessä yhdeksi säätiöyliopistoksi, jonka ensimmäisen hallituksen valitsivat edellä mainittujen

kolmen korkeakoulun hallitukset. Kuitenkin silloin voimassa olleen yliopistolain mukaisesti hallituksissa valtaosa oli yliopistoyhteisön jäseniä, ja ulkoisia edustajia oli enintään kolmannes hallituksesta. Tällöin hallitukset edustivat yliopistoyhteisöä, eikä nykyisen yliopistolain kaltaisia monijäseniä toimielimiä ollut. Voidaankin katsoa, että yliopistoyhteisöt ovat valinneet muodostettavan Aalto-yliopiston ensimmäisen hallituksen. Yliopistoyhteisö muodostuu yliopistolain 4 § mukaisesti ainoastaan yliopiston opetus- ja tutkimushenkilöstöstä, muu henkilöstöstä ja yliopiston opiskelijoista.

Samoin toisen säätiöyliopiston, TTY-säätiön, hallitusta muodostettaessa voidaan katsoa, että yliopistoyhteisö valitsi säätiön ensimmäisen hallituksen. Kuitenkin TTY-säätiön nykyinen hallitus koostuu kokonaan ulkopuolisista jäsenistä, ja Tampereen yliopiston hallituksessa noin puolet on ulkoisia jäseniä. Eduskunnan perustuslakivaliokunta on lausunnossaan 19/2004 todennut hallituksen jäsenten valintaa koskien seuraavaa: "Hallituksen esitykseen tältä osin sisältyvä uutuus on, että yliopiston hallitukseen on valittava ainakin yksi ulkopuolinen jäsen. Yliopistojen itsehallinnon näkökulmasta on keskeistä, että tämän hallitukseen suoraan lain johdosta tulevan ulkopuolisen jäsenen valitseminen on yliopiston omien toimielinten ja sitä kautta yliopistoon kuuluvien asia ja että tällöin noudatettava valintamenettely jää johtosäännöllä määrättäväksi. Tällainen järjestelmä on valiokunnan käsityksen mukaan sopusoinnussa yliopistoille perustuslaissa turvatun itsehallinnon kanssa." Tämän mukaisesti yliopiston hallituksen ulkopuolisten jäsenten valitseminen on perustuslaillisesti ainoastaan yliopistoyhteisöön kuuluvien asia, joten valinta on luontevaa antaa täten vain yliopistoyhteisöä edustavalle hallintoelimelle.

Tampereen teknillisen yliopiston monijäsenisen toimielimen, konsistorin, kokouksessa 1/2017 käytiin myös keskustelu yliopistoyhteisön oikeudesta nimittää säätiöyliopiston hallitus: "Keskustelussa nostettiin esille näkemys siitä, että toimintamalli, jossa TTY-säätiön hallitus vahvistaa uuden säätiön hallituksen jatkamisen myös syntyvän yliopiston hallituksena on ristiriidassa PeLV 11/2009 esitetyn periaatteen kanssa. Tässä periaatteessa perustuslain 123§ on tulkittu niin, että lopullisen vallan nimittämiskysymyksissä tulee aina olla yliopistoyhteisöllä. TTY-säätiön hallituksen nimittäminen yliopiston hallitukseksi vuonna 2009 TTY:n vanhan mallisen hallituksen toimesta ei muuta tätä periaatetta, sillä tällöin hallituksen enemmistö muodostui yliopistoyhteisöstä."

Ensimmäisen hallituksen toimikausien määrittämisestä on perusteltu hallituksen esityksessä monijäsenisen toimielimen mahdollisuudella vaikuttaa hallituksen kokoonpanoon heti perustamisvaiheen jälkeen. Tosiasiassa tämä yliopistoyhteisön oikeus nimittää hallituksen jäsenet ja päättää heidän toimikausistaan olisi paremmin turvattu, jos päätöksen ensimmäisen hallituksen jäsenistä ja heidän toimikausistaan tekisivät yliopistojen monijäseniset toimielimet.

Lisäksi säätiön jo hyväksytyissä säännöissä annetaan määräyksiä, jotka kaventavat perustuslain turvaamaa yliopistoyhteisön autonomiaa (säätiön säännöt, 16 §). Säätiön sääntöjä tulisi mielestämme tarkastella tämän kokonaisuuden osana.

Hallituksen esityksessä voimaannpanolaista annetaan säätiön hallitukselle valta tehdä tulevaa yliopistoa koskevia päätöksiä heti valituksi tultuaan. Säätiön hallitus valitaan säätiölain mukaisesti kesällä 2017. Sen sijaan säätiöyliopiston akateemista hallitusta koskien ei ole määritelty aikataulua. Voimaannpanolaissa tulisikin määritellä monijäsenisen toimielimen valinnan ajankohta, jotta akateemisista asioista päätäisi yhteinen, yliopistoyhteisöä edustava monijäseninen hallintoelin. Yhteisön mahdollisuus osallistua valmistelu-, suunnittelu- ja päätösprosesseihin tulisi taata kirjaamalla voimaannpanolakiin, että sen jäsenet tulee valita mahdollisimman pian, kuitenkin viimeistään huhtikuun 2018 loppuun mennessä.

Perustelut: 8 § X-yliopiston ylioppilaskunnan järjestäytyminen

Yhdistyvät ylioppilaskunnat ovat koordinoineet yhdistymistään toteuttaen yhdistymissuunnitelman, jonka mukaisesti ensimmäiset uuden yliopiston ylioppilaskunnan edustajistovaalit järjestettäisiin alkusyksystä 2018.

Olisi tarkoituksenmukaisempaa, että ylioppilaskuntien annetaan itsehallintojensa puitteissa sopia edustajistovaalien toimeenpanoajankohta jo laaditun yhdistymissuunnitelman mukaisesti. Tätä samaa menettelytapaa käytettiin myös Aalto-yliopiston ylioppilaskunnan muodostamisen yhteydessä, emmekä näe nyt tarvetta poiketa tästä järjestelystä.

Keskusvaalilautakunnan kokoonpanosta ja sen toiminnasta annetaan rajaukset sillä ehdolla, etteivät ylioppilaskunnat ole muuta keskenänsä sopineet. Muidenkin esitettyjen kohtien tulisi olla alisteisia ylioppilaskuntien yhteisille suunnitelmille ja keskinäisille sopimuksille; tällöin mahdolliset rajaukset astuisivat voimaan, mikäli ylioppilaskunnat eivät ole sopineet keskenään toimintatavoista.

6. Opetusyhteistyö

Vastaajien määrä: 1

	kyllä	ei	ei kantaa	Yhteensä	Keskiarvo
Lausunnonantajan näkemys	1	0	0	1	1

7. Mitä hyötyjä ja haittoja säännöksestä seuraisi?

Vastaajien määrä: 1

- Opetusyhteistyö tuottaa opiskelijan näkökulmasta entistä joustavampia opiskelumahdollisuuksia ja lisää valinnanmahdollisuuksia etenkin sellaisissa tutkinnoissa, joissa ei ole määritelty pätevyysvaatimuksia. Opiskelijalle tulisi antaa selkeä käsitys jo hakuprosessin aikana siitä, missä koulutukseen liittyvä opetus sijaitsee kotikorkeakoulunsa lisäksi. Tämä on tärkeää erityisesti siksi, että opiskelijoiden mahdollisuus vaihtaa opetuksensa epätarkoituksenmukaisesti järjestävää korkeakouluaan on merkittävästi kaventunut opiskelupaikkojen ensikertalaiskiintiöiden myötä.

Perusteluosassa on viitattu siihen, kuinka korkeakoulusektoreiden sisällöllisesti yhtenevä sääntely korkeakoulun hallintovallan käytöstä, esimerkiksi kurinpitoon, opintojen arvosteluun sekä oikaisuun liittyvissä asioissa, riittäisi takaamaan opiskelijoiden oikeusturvan opetusta antavan korkeakoulun käyttäessä hallintovaltaansa toisen korkeakoulun opiskelijaan. Opiskelijat olisivatkin opintoja suorittaessaan opetusta antavan korkeakoulun hallintovallan alla, mikä tarkoittaa sitä, että kurssien arvostelut ja oikaisukäsittelyt kuuluisivat opetusta antavan korkeakoulun hallintovaltaan. Kuitenkin vain tutkinnon myöntävä, opetusta hankkiva korkeakoulu voisi peruuttaa opiskelijan opiskeluoikeuden. Opiskelijalle onkin annettava selkeät tiedot hänen oikeusturvaansa liittyvissä seikoissa, esimerkiksi kummassa korkeakoulussa hänen tulee tehdä muutoksenhaku mihinkin asiaan liittyen. Lisäksi on tärkeää, että opetusta hankkiva korkeakoulu pystyy valvomaan opetuksen laatua, vaikka opintasuoritusten arvostelu kuuluisikin opetusta antavan korkeakoulun hallintovaltaan.

8. Muutosehdotukseenne opetussyhteistyötä koskevaan säännösluonnokseen ja sen perusteluihin:

Vastaajien määrä: 1

- Yksityiskohtaisiin perusteluihin tulisi kirjata, että opiskelijalla on oikeus tietää jo ennen opintoihin hakeutumista, mistä tutkinto koostuu sekä missä korkeakouluissa ja millä paikkakunnilla opetus toteutetaan.

9. Koulutuksen siirto

Vastaajien määrä: 1

	kyllä	ei	ei kantaa	Yhteensä	Keskiarvo
Lausunnonantajan näkemys	1	0	0	1	1

10. Mitä hyötyjä ja haittoja säännöksestä seuraisi?

Vastaajien määrä: 1

- Kolmen vuoden siirtymäaika on kohtuullinen aika opiskelijan järjestää siirtymisensä toisen korkeakoulun piiriin. Kuitenkin vähintään kolmen vuoden siirtymäaika takaisi korkeakoululle mahdollisuuden tarjota kolmea vuotta pidempikin siirtymäaika opiskelijalle. Lisäksi koulutuksen siirto tulisi sovittaa korkeakoulujen lukukausiaikatauluihin, jolloin kolmen vuoden siirtymä ei voisi loppua kesken lukukauden. Joustavampi siirtymäajan määrittely takaisi esimerkiksi sen, että opiskelija pääsee jouhevasti aloittamaan opintonsa kevät- tai syyslukukauden alusta uudessa korkeakoulussa; lisäksi ylioppilaskuntien osalta opiskelija hyväksyttäisiin jäseneksi lukukauden alusta, eikä kesken lukukautta.

11. Muutosehdotukseenne koulutuksen siirtoa koskevaan säännösluonnokseen ja sen perusteluihin:

Vastaajien määrä: 1

-

12. Ammattikorkeakoulujen hallintokieli

Vastaajien määrä: 1

	kyllä	ei	ei kantaa	Yhteensä	Keskiarvo
Lausunnonantajan näkemys	0	0	1	1	3

13. Mitä hyötyjä ja haittoja säännöksestä seuraisi?

Vastaajien määrä: 1

- -

14. Muutosehdotuksenne ammattikorkeakoulujen hallintokieltä koskevaan säännösluonnokseen ja sen perusteluihin:

Vastaajien määrä: 1

- -

15. Muuta lausuttavaa ehdotuksesta

Vastaajien määrä: 1

- -